

הרב יהושע מונדשיין

חבר מכון "אחלי שם" ליובאוויטש

[א] מתי מתחילה חובת כיסוי הראש באשה

מהרה"ח ר' רפאל הכהן ע"ה כי סעודה זו היתה נערכת בבוקר שלאחר ליל החופה, כשהכלה היתה מופיעה לראשונה חבושה פאה נכרית (שלייער הוא המטפחת לכיסוי הראש). אלא שבס"מ שם נאמר שסעודה זו היתה ב"ליל ד' ט"ו כסלו" — היינו כיממה אחר החופה (ראה ס' ימי מלך ח"א עמ' עמ' 292).

והטעם שאין הכלה מכסה ראשה מיד אחר החופה, י"ל שכיסוי הראש אינו דין באשת איש אלא בבעולה דוקא. והנפק"מ אינה רק לגבי כיסוי הראש בשעת החופה ולאחריה, אלא גם דמהאי טעמא אלמנה מכסה ראשה אע"פ שאינה אשת איש, ומאידך גיסא מי שנבעלה קודם שנישאה אפשר שתצטרך לכסות ראשה וכמ"ש בהגהות דגו"מ בשו"ע אהע"ז סי' כ"א ס"ב (וראה בס' שלחן העזר סי' ט' סק"ג).

אשר ע"כ נראה לקיים המנהג הישן שבשעת החופה והחתונה לא תכסה הכלה ראשה, אא"כ יראו הרבנים לחדש הלכה לצורך שעה וכד'.

מנהג פשוט בקרב קהילות החסידים השונות וכן אצל יוצאי הונגריה שהמה זהירים טפי בהקפדה על שיער האשה, שהנשים מכסות את ראשן רק למחרת ליל החתונה, ולא מיד אחר החופה. וכך היה המנהג הפשוט הרווח בקרב אנ"ש. וזכורני שבשנת תשכ"ט שאלתי את הגר"ד יונגרייז גאב"ד העדה החרדית בירות"ו לטעמו של דבר, וגם אצלו היה הדבר פשוט שכך נוהגין.

אלא ששמעתי כי בזמן האחרון החלו קצת מאנ"ש "להדר" שכבר בעומדת תחת החופה תחבוש הכלה פאה נכרית, וכנראה שטעמם מחמת שאחר החופה הופכת הכלה לאשת איש, וא"כ מיד צריכים לחול עליה כל החיובים. ואכן טעמא בעי מדוע לדחות את כיסוי הראש עד ליום המחרת.

וראשית דבר אודיע שלא רק אנ"ש נהגו כנ"ל, אלא גם בבית הרב. וזאת ע"פ האמור בס' מאמרי אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע (קונטרסים ח"א עמ' 50, בראש ד"ה כל הנהגה שנאמר למחרת חתונתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א): "בסעודת שלייער וארמעס". ושמעתי

[ב] כיסוי הראש בבתולות

בהנ"ל ראו מנהג הבתולות מדור דור וכו'. וצ"ע ממ"ש בשו"ת שארית יהודה (שער המילואים ח"ב סי' מ"ג): וכמדומה שדקדק [אדמו"ר הזקן] מכאן שבימיהם גם הבתולות לא הי' הולכות פרועי הראש. ועוד איתא בלקו"ש שם כי כיסוי הראש

בלקו"ש (ח, עמ' 285) ובאג"ק (יא, עמ' ר') נדפס מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א בביאור החילוק בין בתולה לנשואה לענין שכיסוי הראש נוהג בנשואה דוקא, ובין השאר נאמר שם "שבענינים המקובלים מדור דור מימות מרע"ה א"א להיות בזה מחלוקת כו' והרי

בגלילותינו — הרה"נ דנשים גם לפני
הנישואין. וחידוש חב"ד — שבגיל רך ביותר.
עכלה"ק.

ונראית כוונתו, שהקושיא אינה על מנהג
חב"ד אלא על מנהג "גלילותינו", שכן חב"ד
לא חידשה אלא רק שגם ילדות בגיל רך ביותר
תדלקנה.

באשה בא בעונש על חטא עץ הדעת, ושאלתי
פעם מכ"ק אד"ש שהרי גם הדלקת נר ש"ק
ניתנה לנשים לחקן את אשר קלקלו בחטא
עה"ד (ראה שו"ע אדמו"ר רסג, ה), ועפ"ז
מדוע נוהגים אנ"ש שגם נערות וילדות
תדלקנה נש"ק. ובמכתבו מיום ח' שבט תש"ל
השיבני כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה"ל:

ג] בענין כיסוי הראש בפאה נכרית

(מכתבו של הגרש"ד הכהן מונק ע"ה)

מומן לזמן מתעוררים קנאים מסוימים ומפרסמים איסורים בדבר חבישת פאה נכרית.
לפיכך ראיתי לנכון לפרסם את מכתבו של הגאון הרב ר' שמואל דוד הכהן מונק ז"ל רב
הקהילה החרדית בחיפה. המכתב המקורי נמצא במחלקת כתה"י שבבית הספרים
הלאומי בירושלים ת"ו.

הרב שמואל דוד הכהן מונק

רב הקהילה החרדית (מיסוד הגרא"י קליין ז"ל)
ומנהל בית המדרש להוראה (ע"ש ר' אבדימי דמן חיפה)
פיעה"ק חיפה ת"ו

כי גם המזרחי רגיל בזה לכוף דעותיו על
רבנים.

מה שראיתי מתוך מכתבו של מעכ"ת שכבר
העיוז פניהם כלפי הפמ"ג (אולי עוד יעיוז
כלפי מג"א ורמ"א) לא אבין בכלל, והרי
המשנ"ב הוא שהסכים לפסק הפמ"ג, וא"כ לא
בלבד על הפמ"ג אנו סומכין אלא אף על
המשנ"ב.

ומה שטענו ששה"ג מיירי בחצר דוקא, כבר
שמעתי, ואיני מבין הרי זו ממש טענת החולק
מהר"י מינץ זצ"ל, ולא עלה על דעתו להפוך
בזכותו של שה"ג דמיירי בחצר דוקא,
ומה שהעתיקו במודעה שלהם דברי
המשנ"ב במקוטע, דהיינו הצד להחמיר ולא
הצד להקל, זהו זיוף.

ומה שהעתיקו מדברי שו"ת מהרי"ץ, הנה

ב"ה חיפה ח' מרחשון תשל"ז לפ"ק
יהא שלמא רבה מן שמיא וחיים למע"כ
הרה"ג יחיאל זילברברג שליט"א, בעהמח"ס
מנחת יחיד,
אחרשה"ט כמשפט.

הנה כבר כתבתי בענין זה להראב"ד הרי"י
ווייס שליט"א, וגם לר' אלעזר בריזל שליט"א,
אבל אחשוב שיהא לתועלת אם יתערבו בזה גם
אנשים אחרים, שיש הכרח לסלק ממשמרת
הצניעות את האנשים הנותנין חתיתם בארץ
חיים, ורוצים לכוף רצונם על בעלי הוראה.
אמנם מחלה ירושלמית היא לומר דעות
לרבנים, אבל ער הנה לא הי' בדרך קללה ודברי
גנאי, ויש לצורך להשתיק זאת ההנהגה בעודנה
באכה. אם לא יסלקו את האנשים האלה, יהא
דין משמרת הצניעות כדין המזרחי וגרוע מזה,

הוא עצמו העתיק הדברים משו"ת חשובה מאהבה ח"א סי' מ"ז, ושם כתב להדיא שאינו איסור גמור ויוכיח ואם לא יקבלו יניח. ומה שכתבו בשם חכם א' שהלומד כש"ע ביר"ש יראה לאיסור, מוכיח דפשט הש"ע הוא לקולא. ואף כי כולנו נתחייבנו ביר"ש, אבל לא כ"א מגיע לזה כדמוכח בפ' כל כתבי. זהו מה שבדקתי אחריהם והחלק יעיד על

הכלל.

והרי זה כמי שנתלהב מגנות חמדת הממון ולכן מחמיר בטריפות בכ"מ שהקיל רמ"א בהפסד מרובה. ואכפול דבריי שיש הכרח לסלק את האנשים הללו ממשמרת הצניעות. הדורש שלומו וטובתו כל הימים. שמואל דוד הכהן מונק

25/07/2018 10:58

דברי יחזקאל